

Uw pensioen
verantwoord
en duurzaam
belegd

Antwoorden

Speciale uitgave

Augustus 2025

VOORWOORD VERANTWOORD
EN DUURZAAM BELEGGEN

Beleggen met oog voor mens, milieu en goed bestuur

Pensioenfonds ING heeft een belegd vermogen van ruim 24 miljard en dat brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Wim van Iersel, uitvoerend bestuurder bij Pensioenfonds ING, legt uit waarom het Fonds wil bijdragen aan een duurzame wereld – voor huidige en toekomstige generaties deelnemers.

“Bij het beleggen van het pensioenvermogen door Pensioenfonds ING staan de financiële doelstellingen voorop. Dat betekent: het uitbetalen en, waar mogelijk, verhogen van het door u opgebouwde pensioen.” Hij vervolgt: “Tegelijkertijd geloven wij dat verantwoord en duurzaam beleggen hand in hand kan gaan met onze financiële doelen.” Die overtuiging is al jaren verankerd in ons verantwoord en duurzaam beleggingsbeleid.

“Om alle pensioenen nu en in de toekomst te kunnen blijven betalen, is rendement nodig. Dat rendement behalen we op een verantwoorde manier”, vertelt Wim. “Juist omdat het vermogen van en voor u is, onderzoeken we continu of ons beleggingsbeleid aansluit bij de thema’s die u belangrijk vindt.”

Pensioenfonds ING gaat door op de ingeslagen weg, waarbij we uw mening meenemen. Wim: “Uiteindelijk beleggen we voor een goed pensioen voor u, nu en in de toekomst.”

“Ik nodig u van harte uit om in deze speciale uitgave van *Antwoorden magazine* verder te lezen over hoe Pensioenfonds ING het pensioenvermogen op een verantwoorde en duurzame manier belegt.” Heeft u een vraag of opmerking? Laat het me vooral weten via wimvaniersel@pfiing.nl.

“Wij geloven dat verantwoord en duurzaam beleggen hand in hand kan gaan met onze financiële doelstellingen”

Wim van Iersel

Op weg naar een klimaatneutrale toekomst
We blijven bij het Fonds werken aan de verdere verduurzaming van onze beleggingen. Het afbouwen van CO₂-uitstoot is een proces van de lange adem, maar wel een waar we vol overtuiging aan werken. Omdat het risico's beperkt én vooral omdat het bijdraagt aan een leefbare toekomst. Voor onze deelnemers. En voor de wereld.

Lees online

Wordt verantwoord en duurzaam beleggen niet vergeten in het nieuwe pensioenstelsel?

Nee, het verantwoord en duurzaam beleggenbeleid wordt niet aangepast vanwege het nieuwe pensioenstelsel. Binnen het nieuwe stelsel blijven we streven naar een duurzame en toekomstbestendige beleggingsportefeuille.

Halfjaarverslag

Lees alle publicaties over verantwoord en duurzaam beleggen op onze website of download ons halfjaarverslag.

We beleggen steeds meer in groene en sociale obligaties

Groene en sociale obligaties zijn obligaties die worden uitgegeven om projecten te financieren die een positieve impact hebben op het milieu (groen) of de samenleving (sociaal). Investment manager Guido Vessaz legt uit waarom Pensioenfonds ING belegt in deze obligaties.

'Het aandeel van groene en sociale obligaties in onze staatsobligatieportefeuille is in 2024 gegroeid naar 13%'

Guido Vessaz

"Onze obligatieportefeuille maakt verreweg het grootste deel uit van onze totale beleggingsportefeuille. Met obligaties zorgen we ervoor dat we aan onze verplichtingen kunnen voldoen: het uitbetalen van de pensioenen. Voor de staatsobligatieportefeuille geldt dat we de afgelopen jaren stelselmatig het aandeel groene en sociale obligaties hebben opgebouwd. Hierdoor is het duurzaamheidsprofiel van deze beleggingen meer in lijn gebracht met de duurzaamheidsvoorkeuren van onze deelnemers", vertelt investment manager Guido Vessaz. "Ons doel voor 2024 was om het aandeel van groene en sociale obligaties in onze staatsobligatieportefeuille te laten groeien naar minimaal 10%. Dat is gelukt: we hebben het jaar afgesloten met een aandeel van ruim 13%."

Financieel rendement

Een groot deel van het totale pensioenvermogen wordt in hoog kredietwaardige Europese staatsobligaties belegd. "We zien het aanbod van groene en sociale obligaties groeien. Dit komt omdat

Onderdeel van de Oosterscheldekering is een van 's werelds grootste getijden centrales. Deze levert stroom aan onder andere huishoudens en bedrijven in Zeeland.

beleggers steeds meer waarde hechten aan duurzaamheid en maatschappelijke impact. Bovendien stimuleren overheidsmaatregelen en internationale overeenkomsten, zoals het Klimaatakkoord van Parijs en de Green Deal*, de uitgifte van groene obligaties."

Het voordeel van groene en sociale obligaties is dat je er financieel rendement mee kunt behalen én een positieve bijdrage kunt leveren aan duurzaamheidsdoelen. De uitgever van obligaties moet transparant zijn over welke activiteiten en projecten worden gefinancierd.

Projecten met positieve impact op het milieu

Tot de groene obligaties waarin het Fonds belegt, behoren vijf green bonds van Ørsted. Dit zijn groene obligaties die zijn uitgegeven om projecten met een positieve impact op het milieu te financieren. Zo gebruikt het Deense energiebedrijf de opbrengst van zijn groene obligaties om projecten zoals windparken op zee, energieopslag, waterstofprojecten en andere hernieuwbare energieprojecten te financieren. Ørsted wil met het uitgeven van groene obligaties zijn strategie van groene

groei ondersteunen en bijdragen aan de wereldwijde energietransitie naar een duurzamere toekomst.

* De Europese Green Deal is een omvangrijk pakket van beleidsinitiatieven op het gebied van klimaat, circulariteit en natuurherstel. De basis van de Green Deal is de 'Europese Klimaatwet' die voorschrijft dat de netto-uitstoot van broeikasgassen in de EU neutraal moet zijn in 2050, in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs.

Lees online

Fait: Pensioenfonds ING steunt het Klimaatakkoord van Parijs

Over duurzaam en verantwoord beleggen doen hardnekkige geruchten de ronde. Lees hier hoe het in werkelijkheid zit.

3 concrete stappen in 2025

Bij Pensioenfondsen ING vinden we het belangrijk dat uw pensioen niet alleen financieel goed geregeld is, maar ook verantwoord en duurzaam wordt belegd. Daarom zijn we in de tweede helft van 2024 gestart met drie belangrijke projecten die onze beleggingen verder moeten verduurzamen.

1

ESG-risicobeheer: beter zicht op risico's én impact

We willen goed begrijpen welke risico's onze beleggingen lopen door onder andere klimaatverandering, biodiversiteitsverlies of maatschappelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd kijken we kritisch naar welke impact de bedrijven waarin we beleggen hebben op de wereld om hen heen. Dit noemen we ook wel dubbele materialiteit.

Daarom hebben we een aanpak ontwikkeld voor ESG-risicobeheer: Environmental (milieu), Social (sociaal) en Governance (goed bestuur). Begin 2025 deden we een eerste analyse van de risico's en kansen binnen onze totale beleggingsportefeuille van ongeveer 25 miljard euro.

Daarbij kijken we naar twee kanten:

- Hoe beïnvloeden veranderingen zoals extremer weer of een nieuw klimaatbeleid de waarde van onze beleggingen?
- En wat is de impact van onze beleggingen, bijvoorbeeld op klimaat, natuur aantasting en mensenrechten?

Uit de eerste analyse blijkt dat klimaatverandering wél gevolgen kan hebben voor onze beleggingen, maar dat het effect momenteel beperkt is — mede doordat onze aandelenportefeuille op dit moment relatief klein is. De risico's van klimaatveranderingen zien we op lange termijn toenemen. Ook verdiepen we ons verder in thema's zoals biodiversiteit.

2

Impactmandaat: doelgericht bijdragen aan een betere wereld

We willen met een deel van ons vermogen gericht beleggen in projecten en bedrijven die aantoonbaar bijdragen

aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Denk aan investeringen die klimaatverandering tegengaan, hernieuwbare energie opwekken, biodiversiteit versterken of gezondheid bevorderen.

Daarvoor hebben we een impacttraamwerk opgesteld. Dit is een methode waarmee we bepalen wat we onder 'impact' verstaan en aan welke eisen zo'n belegging moet voldoen. Zo moet bijvoorbeeld het resultaat meetbaar zijn en een duidelijk verband hebben met een thema dat onze deelnemers belangrijk vinden.

Op basis hiervan hebben we een kader voor impactbeleggingen vastgelegd, waarin we onder andere vastleggen hoeveel rendement we willen behalen, in welke regio's we beleggen en wat de duurzame doelstellingen zijn. De verwachting is dat we eind 2025 of begin 2026 de eerste investeringen doen binnen dit nieuwe kader.

3

Net Zero-klimaatstrategie: op weg naar CO₂-neutraal in 2050

Onze ambitie is dat onze beleggingen in 2050 geen netto-uitstoot van broeikasgassen meer veroorzaken. Ook willen we een bijdrage leveren om de opwarming van de aarde te beperken rond de 1,5 graden. Daarom hebben we een Net Zero-klimaatstrategie opgesteld die in lijn is met het Klimaatakkoord van Parijs.

Voor al onze beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties hebben we nu langetermijn-CO₂-reductiedoelen vastgesteld, behalve voor één bedrijfsobligatiemandaat. Voor dit mandaat voeren we in het derde kwartaal van 2025 ook een Net Zero-strategie in.

Lees online

Zo proberen we kinderarbeid en de opwarming van de aarde te voorkomen
In 2024 hebben we de programma's Arbeidsomstandigheden, Klimaat en transport en Klimaatadaptatie afgerond. Zo zorgen we voor betere en bewustere bedrijfsvoering over mensenrechten, milieu en goed bestuur.

Voor al deze beleggingen geldt dan een langetermijn-CO₂-reductiepad dat tot netto nul-uitstoot leidt in 2050.

Kortom: deze drie projecten brengen ons dichterbij een duurzamere, toekomstbestendige beleggingsportefeuille. We houden u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen via ons halfjaarlijkse duurzaamheidsverslag, dat u vindt op onze website.

Kerncijfers over het eerste halfjaar 2025

48 dialogen over mogelijke schendingen

We spraken 32 ondernemingen aan op het mogelijk schenden van internationaal aanvaarde normen.

- 21 Mensenrechten
- 7 Milieu
- 16 Arbeidsnormen
- 4 Corruptie

57 dialogen gericht op positieve verandering

We proberen positieve verandering op specifieke thema's te bewerkstelligen bij bedrijven waarin Pensioenfonds ING belegt.

- 2 Reductie CO₂ uitstoot
- 6 Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen
- 6 Mensenrechten en governance
- 8 Kleding en circulariteit
- 7 Toegang tot gezondheidszorg
- 7 Goede voeding
- 6 Nature action (biodiversiteitsrisico's)
- 5 Klimaattransitie luchtvaart
- 4 Just transition (rechtvaardige transitie naar klimaatneutraal)
- 5 Water impact en afhankelijkheid

Lees online

Schending van normen
Wat we doen als internationaal breed gedragen normen worden geschonden.

1.553 bedrijven en 45 landen waarin wij niet investeren

- 140 Controversiële wapens
- 442 Staatsbedrijven
- 367 Steenkool, teerzanden, schalieolie- en gas en Arctisch olie- en gas
- 83 Normschenders en goed bestuur
- 46 Tabak
- 7 Palmolie
- 946 Toepassing Paris Aligned Benchmark
- 45 Landen

Lees online

Uitvoering stembeleid
Hoe Pensioenfonds ING bij aandeelhoudersvergaderingen kritisch en afgewogen invloed uitoefent.

1.532 vergaderingen gestemd

We namen via onze externe partner deel aan 1.532 aandeelhoudersvergaderingen. Bij ruim 19% van de agendapunten stemden we tegen het managementvoorstel.

